

Energiebedrijven, keer terug nu het nog kan

Door de aanleg van vijf kolencentrales kiezen overheid en energiebedrijven voor een extra CO₂-uitstoot, zoveel als negen miljoen auto's. Kolen en andere fossiele brandstoffen zijn niet de keus van de toekomst. Het wordt tijd de keus te maken voor een nieuwe economie rondom duurzame energie. Als Nederland zich nu vastlegt op kolencentrales, raken we uiteindelijk achterop. Wetenschappers roepen de bedrijven (E.ON, Essent, Electrabel, NUON en C.GEN) en de aandeelhouders op hun plannen voor kolencentrales te stoppen. Als de politiek passende maatregelen neemt, kunnen we echt omschakelen naar duurzame economie.

Steenkolen zijn de meest vervuilende brandstof om energie uit op te wekken en dragen het meeste bij aan klimaatverandering. Nederland wordt de vieze man van Europa door te kiezen voor vervuilende kolencentrales. Terwijl de maatschappij en de wetenschap het steeds meer eens zijn over de risico's van klimaatverandering en de noodzaak deze te voorkomen, komt ons land met deze extra steenkolencentrales klem te zitten in vervuilende energieopwekking. Kolencentrales verdringen de duurzame energieopties uit de markt omdat kolencentrales niet flexibel zijn, waardoor de noodzakelijke overgang naar een duurzame energievoorziening ernstige vertraging oploopt. Kolencentrales gaan minstens dertig jaar mee. Dat betekent dat ons land zich vastlegt op een technologie waarvan we nu al weten dat die in de toekomst achterhaald zal zijn en waarmee we nog decennia lang zitten opgescheept. Voor de Nederlandse stroomvoorziening zijn de kolencentrales niet nodig: de stroom zal grotendeels worden geëxporteerd.

De noodzaak van verandering wordt steeds duidelijker zichtbaar. Nu al zorgt klimaatverandering volgens het Global Humanitarian Forum voor 125 miljard dollar aan schade per jaar. Zij voorspellen dat door hittegolven, overstromingen, stormen en bosbranden in 2030 mogelijk een half miljoen slachtoffers per jaar zullen vallen. Terwijl de rijke landen de klimaatcrisis hebben veroorzaakt, vallen bijna alle slachtoffers in ontwikkelingslanden, omdat mensen daar veel kwetsbaarder zijn.

Volgens het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) moeten de industrielanden hun gezamenlijke emissies in 2020 met 25 tot 40 procent hebben teruggebracht. Ons land gaat wat betreft het belangrijkste broeikasgas, CO₂, echter volstrekt de andere kant op. De totale CO₂-uitstoot in Nederland is sinds 1990 toegenomen van 159 miljoen ton tot 170 miljoen ton vorig jaar. De feitelijke CO₂-uitstoot van de energiesector in Nederland in dezelfde periode toegenomen van 42 miljoen ton naar 52 miljoen ton. Dat is een toename van 24 procent! Het kan anders.

Het is mogelijk om onze stroomvoorziening in 2050 volledig te laten draaien op duurzame energie. Door een innovatief klimaatbeleid kunnen we veel besparen op de toekomstige energierekening. Als we vasthouden aan fossiele brandstoffen zullen onze energiekosten de komende decennia aanzienlijk stijgen door toenemende schaarste en dus hogere prijzen. Over vijftien jaar zou een groot deel van de woonlasten uit energiekosten kunnen bestaan: dit treft vooral de minder draagkrachtigen in de samenleving. Naast een economisch- en milieuprobleem zijn brandstofkosten ook een sociaal probleem.

Een investering in duurzame energieopwekking betekent op de korte termijn kosten, maar zorgt op de langere termijn voor minder afhankelijkheid en de kosten van duurzame energie zullen sterk afnemen als de technologie verder wordt ontwikkeld. Investeren in duurzame energie is voordelig in zowel macro-economisch als bedrijfseconomisch opzicht. De burger gaat er op den duur op vooruit.

Met een voortvarend klimaatbeleid kunnen Nederland en de Europese Unie zich ontwikkelen tot innovatieve voorlopers. Klimaatbeleid levert niet alleen kosten, maar ook baten. Denemarken wekt 25 procent van haar elektriciteit op met windparken en exporteert de kennis wereldwijd. In China werken nu al 600 duizend mensen in de zonne-energiesector en in Duitsland heeft het stimuleren van duurzame energie meer dan 340 duizend nieuwe banen gecreëerd. Een keuze voor duurzaamheid levert kansen voor nieuwe sectoren.

Kerncentrales zijn met de huidige kennis geen onderdeel van duurzame energie. Kernenergie verdringt duurzame energie en levert levensgevaarlijk afval op, voor duizenden jaren, waarvoor nog steeds geen bevredigende oplossing is gevonden. Daarnaast spelen er in de keten van uraniumwinning veel problemen rond gezondheid van omwonenden en mijnarbeiders en milieuvervuiling.

Als de overheid daadwerkelijk kiest voor het principe van 'de vervuiler betaalt', betalen energiebedrijven voor de kosten van vervuiling en klimaatverandering. Het is nu omgekeerd: de overheid subsidieert fossiele energieopwekking door energiebedrijven vrij te stellen van belasting. Ook kernenergie krijgt steun door garantstellingen van de overheid. Duurzame energie ondervindt hier hinder van. Een gelijk speelveld kan worden bereikt door de belastingheffing geleidelijk te verschuiven van belasting op inkomen naar belasting op verbruik van vervuilende brandstoffen.

Binnen Europa kan een bodemprijs worden afgesproken voor te veilen emissierechten zodat bedrijven duidelijkheid hebben over de toekomstige prijs van CO₂. De Nederlandse overheid moet dan niet afspreken met de energie-intensieve industrie om de kosten van emissierechten te betalen. In plaats daarvan kan binnen Nederland energiebesparing gestimuleerd worden door aan grootverbruikers het gewone stroomtarief te rekenen en niet een verlaagd tarief, tenzij deze bedrijven met tijdige en geloofwaardige alternatieve maatregelen komen.

Met scherpe normen aan hoeveel CO₂ apparaten, auto's en woningen mogen uitstoten, kan nog een grote slag worden gemaakt. Als ook de energiebedrijven duidelijkheid krijgen over de toekomstige normen en kosten van emissies, zal duidelijk zijn dat de bouw van kolencentrales niet winstgevend is. Door met de bouw van kolencentrales te beginnen maakt Nederland zich bijzonder kwetsbaar voor toekomstig klimaatbeleid.

Om onze stroomvoorziening in 2050 te laten draaien op duurzame energie moeten we nu de juiste keuzes maken. Energiebedrijven en overheid, neem uw verantwoordelijkheid. Kies voor de toekomst en niet voor oplossingen uit een vorig tijdperk.

N.B.: ondergetekenden steunen deze petitie op persoonlijke titel, affiliaties zijn slechts ter informatie

Prof.dr.ir. Jan Rotmans, hoogleraar Duurzame Transities, Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof.dr. Reyer Gerlagh, hoogleraar Milieu-economie, Tilburg Universiteit

Prof.dr. Theo Beckers, hoogleraar Duurzame Ontwikkeling (em.), Tilburg Universiteit

Prof.dr. Frans Berkhout, hoogleraar Innovatie & Duurzaamheid, VU Amsterdam

Prof.dr.ir. Guus Berkhout, hoogleraar Innovatiemanagement, Technische Universiteit Delft

Prof.dr. Jan Boersema, hoogleraar Milieuwetenschappen, Cultuur en Religie, Vrije Universiteit Amsterdam

Prof.dr. Peter Driessen, hoogleraar Milieumaatschappijwetenschappen, Universiteit Utrecht

Prof.dr. Pieter Glasbergen, hoogleraar Milieustudies, Beleid en Management, Universiteit Utrecht

Prof.dr. John Grin, hoogleraar Beleidswetenschap, Universiteit van Amsterdam

Prof.dr.ir. Michiel Haas, hoogleraar Materialen en Duurzaamheid, Technische Universiteit Delft

Prof.dr. Wim Hafkamp, hoogleraar Milieukunde, Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof.dr. Kees Hummelen, hoogleraar Chemie, Rijksuniversiteit van Groningen

Prof.dr. Harry Hummels, hoogleraar Ethiek, Organisaties en Samenleving, Universiteit Maastricht

Prof.dr. Jan Jonker, hoogleraar Duurzaam Ondernemen, Radboud Universiteit Nijmegen

Prof.dr. Rene Kemp, hoogleraar Innovatie en Duurzame Ontwikkeling ICIS, Universiteit Maastricht

Prof.dr. Carolien Kroeze, hoogleraar Milieusysteemanalyse, Wageningen Universiteit

Prof.dr. Rik Leemans, hoogleraar Milieusysteemanalyse, Wageningen Universiteit

Prof.dr. Harro van Lente, hoogleraar Filosofie van Duurzame Ontwikkeling, Universiteit Maastricht

Prof.dr. Pieter Leroy, hoogleraar Milieu en Beleid, Radboud Universiteit Nijmegen

Prof.dr. Pim Martens, hoogleraar Duurzame Ontwikkeling, Universiteit Maastricht

Prof.dr.ir. Arthur Mol, hoogleraar Milieubeleid, Wageningen Universiteit.

Prof.dr. Wubbo Ockels, hoogleraar Duurzame Technologie, Technische Universiteit Delft

Prof.dr. Paquita Pérez, decaan Faculteit Natuurwetenschappen, Open Universiteit Nederland

Prof.dr.ir Rudy Rabbinge, hoogleraar Duurzame Ontwikkeling & Voedselveiligheid, Wageningen Universiteit

Prof.dr. Lucas Reijnders, hoogleraar Milieukunde, Universiteit van Amsterdam

Prof.dr. Bert Scholtens, hoogleraar Duurzaamheid en Financiële Instellingen, Rijksuniversiteit Groningen
Prof.dr. Johan Schot, hoogleraar Geschiedenis der Techniek, Technische Universiteit Eindhoven
Prof.dr. Esther Mirjam Sent, hoogleraar Economie, Radboud Universiteit Nijmegen
Prof.dr.ir. Gert Spaargaren, hoogleraar Milieubeleid, Wageningen Universiteit
Prof.dr. Jan Stel, hoogleraar Oceanische Ruimte en Menselijke Activiteit, Universiteit Maastricht
Prof.dr. Frans Stokman, hoogleraar Methoden/Technieken Sociale Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen
Prof.dr. Egbert Tellegen, hoogleraar Sociologie en Milieu, Universiteit Utrecht
Prof.dr. Arnold Tukker, hoogleraar Duurzaam Innoveren, Norwegian Inst. of Science & Technology, Trondheim en TNO Delft
Prof.dr.ir. Andy van den Dobbelsteen, hoogleraar Climate Design & Sustainability, Technische Universiteit Delft
Prof.dr.ir. Klaas van Egmond, hoogleraar Milieukunde, Universiteit Utrecht
Prof.dr. Josee van Eijndhoven, hoogleraar Duurzaamheidsmanagement, Erasmus Universiteit Rotterdam
Prof.dr.ir. Anke van Hal, hoogleraar Sustainable Housing Transformation, Technische Universiteit Delft
Prof.dr. Ekko van Ierland, hoogleraar Milieueconomie i.h.b. Natuurlijke Hulpbronnen, Wageningen Universiteit
Prof.dr. Rob van Tulder, hoogleraar International Business-Society Management, Erasmus Universiteit Rotterdam
Prof.dr. Anne van der Veen, hoogleraar Ruimtelijke Economie, Technische Universiteit Twente
Prof.dr. Ad van Wijk, hoogleraar Energiesystemen van de Toekomst, Technische Universiteit Delft
Prof.dr. Arjen van Witteloostuijn, hoogleraar Economie, Universiteit van Antwerpen, Tilburg en Utrecht
Prof.dr.ir. Pier Vellinga, hoogleraar Klimaatverandering Wageningen Universiteit/VU Amsterdam
Prof.dr. Louise Vet, hoogleraar Evolutionaire Ecologie, Wageningen Universiteit
Prof.dr.ir. Arjen Wals, hoogleraar Sociaal Leren en Duurzame Ontwikkeling, Wageningen Universiteit
Prof.dr. Gail Whiteman, hoogleraar Duurzaamheid en Klimaatverandering, Erasmus Universiteit Rotterdam
Prof.dr. Herman Wijffels, hoogleraar Duurzaamheid en Maatschappelijke Verandering, Universiteit Utrecht
Prof.dr. Aart de Zeeuw, hoogleraar Milieueconomie, Universiteit van Tilburg
Prof.dr. Bastiaan Zoeteman, hoogleraar Internationaal Duurzaamheidsbeleid, Universiteit van Tilburg